

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan
praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“
v Celovec, Pavličeva ulica 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predp. in od 3. do 4. ure pop.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmondvrste za vsakokrat.

MIR

S prilogo „Domoljub“
za koroške naročnike.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (200)

Denar naj se pošilja pod
napisom:

**Upravištvu „Mira“
v Celovec,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXIII.

V Celovec, 22. decembra 1904.

Štev. 51.

Naročniki, spominjajte se svoje dolžnosti!

Božič.

Sto in stoletja so že izginila v brezmejno večnost, odkar se je v bornem bleveu betlehemskem narodil svetlo Odrašenik, kar se je človeštvu narodil Izveličar. „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji“ so peli angelski zbori nad betlehemskimi planjavami, hvaleč in slaveč Njega, ki se je v svoji brezkonni božji dobroti odel v bomo človeško meso in kri, da zadosti božji pravičnosti, da odkupi človeški rod večnega prokletstva. „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“

Silen je bil jarem, pod katerim je tisoče let vzdihovalo človeštvo: prokletstva breme je tiščalo k tlom človeški rod, težki okovi suženstva so ga oklepali. In zapustil je svojo nebeško slavo ter stopil doli med sužni rod ter mu odprl zopet pot nazaj, tja, odkoder ga je izgnala krivda pradedov, katera se je kakor znamenje prokletstva zrcalila na dušnem obrazu človeštva in na njegovem telesu. „Mir ljudem na zemlji“, so peli angeli ob njegovem rojstvu, kajti mir, oni mir, katerega človeštvo ni več moglo poznati, po katerem je pa želelo z vsem svojim hrepenenjem, oni sveti mir je prinesel v dolino solz.

„Mir vam hočem dati“, je dejal nebeški Učenik, blag mir, kakor je bil on sam božansko blag. Iz njegovih ust ni izšla žal beseda, kajti On je bil blag. Mir je oznanjal in ljubezen. „Mir bodi med vami“ je dejal in „ljubite se med seboj, kakor sem jaz vas ljubil“, je rekel. Njegovo življenje je bilo polno ljubezni, ljubezen sama. V njegovem ljubečem srcu je bilo prostora za vesoljno človeštvo, katero je ljubil tako zelo, da je celo umrl zanje. On, ki je oznanjal mir, ni našel miru, temuč preganjali so ga, trpinčili, obesili na križ. In „slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje“, so peli angelski zbori ob njegovem rojstvu.

In umrl je On, ker je moral umreti, ker je to zahtevala ljubezen, Njegova božanska ljubezen. Umrl je, ali ni umrla Njegova ljubezen. Kakor je On vstal, vstala je tudi Njegova ljubezen ter šla v svet, noseč blagor in mir človeštvu. Majhen je

bil začetek, ali kakor trda, neomajna zagovoda se je zasadila božanska ljubezen med národe, ki so je že zdavnaj pričakovali, in delila in družila je svet, odpirajoč mu vir preporoda, novega življenja. To so bili časi, ko so se še pomnile besede Zveličarjeve „mir bodi med vami“, ko se še ni pozabila angelska pesem: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.“

Prišli so drugi časi in ljudje, ki niso bili dobre volje, so si dali nalogo, da širijo Izveličarjev mir med človeštvom. In šli so v svoji pohlepnosti za pravimi oznanjevalci miru ter vzeli meč ter ga namakali s krvjo nedolžnih žrtv, s krvjo narodov, kateri so si pač želeli miru, ne pa uboja. In tako so oznanjali Nemci po naših krajih vero Kristusovo, tako so zanašali med Slovence mir in ljubezen. Kakor tropa divjih volkov na čredo ovac so se vrgli naše zemlje in našega blaga lačni Nemci na naše ljudstvo ter mu z ognjem in mečem vcepiljevali krščanstvo, dokler ni bila slovenska posest njihova, dokler ni bil Slovenec suženj svojega krščanskega tlačitelja — Nemca. Tako so Nemci razumevali mir, tako so tolmačili ljubezen. Tako je bilo pred stoletji, in tako je tudi še sedaj.

Žalostne so v resnici razmere, v katerih živi borni naš národ, od vseh strani skoraj oklenjen od zakletih sovražnikov. Odkar je nad njim zagospodarila krvoločna nemška pest, odkar ga je nemška krutost vklenila v svoj jarem, od tedaj pač še ni imel vesele urice. Prišli so sicer časi, ko se je za par trenutkov moglo misliti, da bo stresel se sebe naš národ svojega tlačitelja, a tem hujši je bil pozneje udarec, tem težje je bilo breme, katero se mu je naložilo. In v novjšem času? O, dà, prišlo je ono leto, ko je vsem národom naše države zacvetela zlata prostost, in naš národ je tudi mislil, da mu bo za vedno odleglo. Toda motil se je.

Ona ista slavna vlada, katera se kaže navidezno vedno in vselej enako pravična vsem národnostim, ona ista vlada je tudi vedno in za vselej poskrbela, da ostane naš národ pod pestjo svojih nasprotnikov. To je tista slavna vlada, katera ima vedno na jeziku blagodejen mir, ki objema vsakogar in vse z isto ljubeznijo, ki seje med národe prepir in neslogo, da tem lažje potem ribari v kalnem. Kaj ji je potem mar, da slabejši omaguje, propada, izginja, saj ji je to celo ljubo, vsaj ne bo vednih pritožb in klicov na pomoč. To je vodilno načelo

vlade in tako tudi dela, oznanjujoč mir, troseč sovražstvo in ž njo gospodstvo.

In naši nasprotniki? Odložili so sicer meč in sulico, ali odložili niso svoje narave. Še vedno prihajajo med nas, kakor prihaja volk med ovce, sedaj ogrnjeni z ovčjo kožo, sedaj brez nje, vedno pa priliznjenih besed, polni obljub in priseg, a še polnejši goljufije in laži. In bogneđaj, da bi se ubogi Slovenec uprl njihovemu zavratnemu napadu. Ne, potem je pač Slovenec oni, ki kali mir, potem je Slovenec ona uboga ovca, katera kali nemškemu volku vodo nad seboj. In kako pisano oblečeni prihajajo med nas. Sedaj so vam ljubeznivi tovariši, ki so pripravljeni storiti vse, prav vse za vas, ki vam celo storijo kako uslugo, samo da vas priklenejo nase ter vam pozneje tem gotovejše zadajo svoj udarec. Ti so namreč oni, kateri na vse grlo oznanjajo mir in ljubezen. Drugi so vam očitni nasprotniki, kateri stopajo med vami, zahtevajoč od vas, da mirno prenašate njihove udarce, sami pa tolčejo po vas z vso silo, hoteči vas čim prej ugonobiti. Tretja, najhujša vrsta pa je vzrastla med nami samimi, kri je naše krvi, naši možje, naši mladeniči, naše žene, naša dekleta, a sovražnik naš je vsejal v njihovo dušo svoje seme prokletstva, národnega izdajstva, in sedaj so oni, ki so bili naši, naši najhujši nasprotniki. Judeži Iškarijoti so, ki prodajajo svoj rod in jezik, nateč sovražstvo med rodinimi brati, rodinimi sestrami, zvesti služabniki nemških gospodarjev. Kar imamo ne doseže sam, gotovo doseže po slove izdajcev.

In mir so oznanjali angelski glasovi ob rojstvu Izveličarja človeštva, mir, nebeški mir je oznanjal On sam, ali minili so časi miru, na njihovo mesto so stopili dnevi boja. Boj povsod, vroč, krvav boj, boj za obstanek, boj za nadvlado. Gorje mu, kdor se ne bojuje, kdor ne brani z vsemi silami svoje lasti, gorje mu, kdor le za trenotek popusti, nasprotnik komaj čaka tega trenotka, in smrtni udarec bo položil nemarnega bojovníka na tla, in vstanka in obstanka ni več. — Tudi naš slovenski národ na Koroškem mora bñti hud, vroč boj za obstanek in že se je mislilo, da mu je pošla moč, že se je pričakovalo, da odloži orožje in — izgine. Toda ni se to zgodilo. Še je v národu dovolj bojovníkov, krepih, navdušenih, ki ne bodo pustili, da pade národ, ker ne sme pasti, ker mora — zmagati, ker bo tudi zmagal.

Podlistek.

Božič v tujini.

(Franjo Neubauer, Ruma.)

I.

Po mestu Zemunu so žarele električne luči. Z dr. Mirkom Miloševićem sva se sprehajala po donavskem obrežju. Bila je lepa, topla južna noč. Nebo je bilo prevlečeno z lahкими oblaki, tu in tam pa so lesketale in migljale zvezde. Na drugi strani Donave so se dvigale na nizkih bregovih palače in kočice srbske prestolnice. Po ulicah so zažgali električno luč. Zdaj se je zasvetilo v eni, zdaj v drugi ulici. Zdelo se mi je, kakor da sem doma in da gledam, kako se zažiga po hribočih kres za kresom, eden lepši in svetlejši od drugega. In če sem uprl pogled v globoko Donavo, sem videl v vodi luči, kakor da so jih prižgale vodne vile na dnu reke v palači povodnega moža.

„Ti opevaš električno luč, kaj ne, brate,“ me zbadljivo nagovori prijatelj, videč, da sem se zatopil v krasoto Belega grada, ki tako dižno leži ob Donavi kakor Napolj ob morju. Ta moj prijatelj! Bil je odkritosrčen, dober, vse bi mi bil storil, vse sem mu smel zaupati, — molčati je znal kakor grob. Prijateljstvo mu ni bila prazna beseda; pokazal je svojo ljubezen v dejanju. Rad sem ga imel kakor pravega rodnega brata. Samo da ne bi bil tako prozajčen! Kedar sem jaz sanjaril o lepoti večera, o šumljanju donavskih in savskih va-

lov, ko sem mu vneto pripovedoval o bodoči moči in slavi slovanskih narodov, — me je prekinil s popolnoma vsakdanjo, neprikladno opazko, in bil sem jezen, srdit na njega. Ali, ko je prijatelj videl, da me je užalil, me je potrepal z roko po rami in se glasno, zvonko zasmeljal s tistim odkritosrčnim smehom, v katerem ni zasmehovanja, ne preziranja, ne hinavstva.

„Le hud ne bodi, prijatelj! Veš, pesnik in prozajik se kaj dobro vjemata. Če pesnik sili previsoko pod oblake, ga prozajik prime lepo za roke, pa ga povede doli na navadna zemeljska tla. Če se pa prozajičen človek hoče pregloboko pogrezniti v navadno zemsko blato, mu pa spet pesnik posodi krila, da ga dvignejo v višave.“ — Tako je modroval moj doktor, in jaz sem se potolažil, vedoč, da misli pošteno.

„Kje pa misliš božičevati,“ me vpraša iznenada prijatelj.

„V svoji tihi sobici, — kje drugje,“ mu odgovorim.

„Tisto pa ne, brate! Ti prideš k meni, pa boš gledal, kako bo moj Mirkec skakal okolu božičnega drevesca. In čaja nama skuha moja ženka. Menda te ne bo vse to dolgočasilo?“

„Prav rad sprejemem tvoje povabilo, hvala ti! Rad bi zopet enkrat gledal smrečico, kako žari v neštivilnih lučicah, rad bi zopet enkrat postal dete, ki steza svoje rokice po Jezuščkovih darovih, obeshenih po smrečjih vejicah.“ —

„In izpil čašo močnega čaja z jamajka-romom,“ me prekine prozajični tovariš.

„Niti takih užitkov se ne bom branil.“

II.

Bila je južna noč, topla kakor spomladi. V tukajšnjih krajih je včasih okolu božiča tako mehko vreme, da sedijo ljudje pred hišo in uživajo prijetno, blagodejno toploto. Zato pa proti Veliki noči zaplešejo snežinke, in še v maju pada tako hladna dež, da pordeče roke, držeče dežnik.

Z doktorjem sva slonela na oknu v njegovi pisalni sobi. Kar naju pokliče gospa, veleča nama, naj se potrudiva v jedilno sobo.

„Pri meni najdeš vse po starem hrvaškem običaju,“ mi reče prijatelj. „Hočem, da se še vedno spominjam, kako je bilo na sveti večer v rojstveni seljaški hiši.“

Ko vstopiva, se prepričam, da je govoril resnico. Po sobi je bila razstlana slama v spomin na to, da je Zveličar počival na slami. Tudi na mizi je bila razstlana slama v obliki križa. Čez križ pa je bil pogrnjen krasen namizni prt. Na sredi mize je stal krožnik, na sredi krožnika čaša, v čaši pa so bile tri tanke sveče, spletene v eno, ki se je pa na vrhu delila zopet v tri svečice. Te tri svečice značijo presveto Trojico. Okolu in okolu sveč pa so pogajali iz žitnih zrn zelene bilke. Ta zrna denejo na krožnik na dan svete Katarine ali pa svete Barbare, zalivajo s toplo vodo in pusté, da poženejo iz njih zelene bilke.

Razun tega je bilo na mizi medene rakije, krožnik z medom in v njem narezani koščeki belega luka (bele čebule), hrena in jabolk, in okrogli, krasno spleteni božični kolač, vrh kolača pa veliko jabolko.

Ko je zazvonilo angelsko češčenje, se je doktor prekrizal, molil in jaz in gospa in dekla smo mo-

Mir nam oznanjajo polnočni zvonovi, mir, ki vlada v božjem hramu, sveti, božanski mir, a zunaj pa hrumi boj. — „Mir vam dam“ — „ljubite se med seboj!“ — „Udari, ubijaj, mori!“ — „Dà, dà: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

Koroške novice.

† Profesor Jakob Wang.

Zopet se je podrl trden steber slovenstva koroškega. Nepričakovano je dohitela neizprosna smrt v starosti 57 let velespoštovanega národnjaka, gospoda Jakoba Wanga, profesorja v Beljaku. Ko se je bil namreč v soboto popoldne pripeljal v Kubikovo gostilno pri Žrelcu na poset k svoji sestri, gospi Lobiser, vdovi nadučitelja, in je zvečer peš odšel v Celovec na železnico, zadela ga je v žrelskem drevoredu kap in zgrudil se je nezavesten na tla. Zanesli so ga h Kubiku, in ker mu ni postalo boljše, so ga zapeljali v celovško bolnišnico, kjer je po prejetih sv. zakramentih takoj izdihnil. Sijajen pogreb, katerega sta se udeležili gimnaziji beljaška in celovška s profesorji in učenci, šel je v ponedeljek 19. t. m. ob pol 3. uri popoldne od bolnišnice v rajnikov rojstni kraj Podkrnos. Razun šol ga je še veliko znancev in prijateljev, zlasti pa slovenskih národnjakov spremilo na poti k zadnjemu počitku do knezoškof. semenišča, kjer je rakvo, ki jo je krasilo mnogo vencev, med njimi jeden „Slovenskega omizja“ v Beljaku z národnim trakom in s slovenskim napisom, pričakoval drugi voz, ki jo je peljal naprej v Podkrnos. Sorodniki in mnogi znanci in prijatelji so rajnika še spremili do Podkrnosa na vozovih. Več o pogrebu in o življenju ter delovanju rajnega profesorja Wanga prinesemo prihodnjič. N. v m. p.!

Nášim naročnikom! Konec leta se bliža in čas je torej, da se zopet obrnemo do svojih cenjenih naročnikov, do nekaterih s prošnjo, do drugih pa z opominom, do vseh pa z željo, da se pravočasno spomnijo svojih dolžnosti. Napram našemu listu. — „Mir“ — „Udari, ubijaj, mori!“ — „Dà, dà: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

Kot zaključni številki letnega letnika, danes naj le povemo, kakšen bo „Mir“ v prihodnjem letu. Kar se tiče programa samega, pač nimamo ničesar dodejati in ničesar odvzeti, le gledé oblike naj pripomnimo sledeče. Že dolgo časa so se vršila posvetovanja gledé bodoče velikosti našega lista, njegovih prilog itd. Bila so razna mnenja. Gotovo vsem je ugajala misel, da bi „Mir“ od novega leta izhajal po dvakrat na teden in bi se mu cena povišala na 6 kron na leto. Stvar bi se bila tudi uresničila, ali žalibog ima upravnništvo še toliko naročnine pri naročnikih, da je dvakratno izdavanje lista v tednu popolnoma nemogoče. Bati se je, da bi od 4 na 6 kron zvišane naročnine ostalo še več na dolgu kakor sedaj. „Mir“ je imel letošnje leto za prilogo „Domoljuba“. Sklenilo se je z naprej opustiti „Domoljuba“. Da pa se cenjeni naročniki ne bodo čutili oškodovane, bo imela vsaka številka „Mira“ od novega leta naprej dve strani lastne pri-

loge iste velikosti, kakor je list sam, da bo torej „Mir“ odslej imel po šest strani namesto štirih dosedanjih. Ker je priloga v prvi vrsti zato, da bo list prinašal poleg politične vsebine vedno tudi dovolj zabavnega in poučnega beriva, bo imela vsaka številka „podlistek“ z zabavnimi spisi, v listu samem pa stalne gospodarske poučne vesti. Iz prvega se je mislilo dati prilogo s posebnim imenom vsaki drugi številki, ali s tem da se poveča vsaka številka za dve strani, je storjeno še več, ker bodo bralci na ta način dobili več beriva. Sicer opozarjamo p. n. naše naročnike na vabilo k naročbi v prihodnji številki, pripomnimo pa že danes, da ostane cena listu vzlic razširjenju neizpremenjena. Čitajte torej prihodnjič vabilo k naročbi in spomnite se, da je vendarle menda poleg drugega tudi dolžnost naročnikova, da list, katerega dobiva, tudi — dolžan ne ostane!

Protí slovenskim matrikam. V zadnji številki smo priobčili vest ljubljanskega „Slovenca“ o razburjenosti, ki je „baje“ zavlada med koroško duhovščino nemške národnosti zaradi zahteve slovenske duhovščine po slovenskih matrikah. Da se nam ne bi moglo očitati, da delamo zgago, smo pripomnili, da posnemamo to vest po „Slovencu“. Čitali smo potem praško „Politiko“ in ko pišemo to, imamo pred seboj št. 287. časopisa „Reichspost“ z dne 16. t. m., v kateri se je spravil neki „koroški strokovnjak“ na to vprašanje „edino le z meritornega stališča“, kakor pravi. — Ta „strokovnjak“, katerega strokovnjaštvo pa močno diši po nemško-nacionalnem šovinizmu onih ljudi, ki si dajejo v gotovih slučajih celó roke odsekavati za nemško stvar, povdarja, da zna slovenski in da mu osebno ni na tem ležeče, ali naj se matrike vodijo v nemškem ali slovenskem jeziku, pač pa bi moral vsak še tako národen Slovenec priznati, da vzroki koristnosti zahtevajo dosedanje nemško poslovanje. Mala zafrkacija sledi v tem, da „strokovnjak“ trdi, da se Slovani na svojih slovanskih shodih morejo sporazumeti le s pomočjo nemščine. — Privatniki nimajo pravice, zahtevati od župnih uradov slovenskih vknjižb. Tako pravi ta strokovnjak. In to, kar sledi: „Sicer je pa znanje nemškega jezika na Koroškem tako razširjeno, da mora vsak, kdor zna čitati, tudi najpotrebnejše v dotični listini razumeti!“ Dà, ti nemško-nacionalna duša na hujskaški podlagi nemške „Reichsposte“, tu se vidi vse tisto strastno poželjenje po edinem cilju, da bi moral čim prej ko mogoče izginiti iz Koroškega zadnji zaveden Slovenec, kajti „nemški že zna takointako vsak, čemu mu potem še izdajati slovenske listine.“ No, ali ta lepi „strokovnjak“ še ni pri koncu! „Z isto pravico, kakor se je sedaj zgodilo pri Slovencih, bi mogli zahtevati v prvi vrsti Italijani, da se vpišejo v matrike v njihovem jeziku. končno tudi Čehi v Vernbergu in tudi cigani v Šmartnem nad Beljakom.“ Koliko „strokovnjaštva“ je še ostalo na tem „strokovnjaku“? Človek, ki niti noče vedeti, da je slovenski jezik na Koroškem deželni jezik, in da ima slovensko ljudstvo, govoreč deželni jezik, isto pravico, zahtevati slovenskih vknjižb, kakor Nemec nemških, tak „strokovnjak“ se mora pač zadaviti na svojem lastnem „strokovnjaštvu“. In nesramnemu napadu, da se primerja tretjina

deželnega prebivalstva s šmartinskimi cigani, sledijo potem sladke besede o težavah s slovenskimi listinami! Kdo naj skrbi za prevod? Ha, učite se jezikov! Ako mora Slovenec znati vse mogoče, predno dobi svojo ubogo kapelansko plačico, učite se tudi vi drugi kaj, in ne bo vam treba povpraševati, kdo bo tolmačil slovenske listine. Kako jih pa sedaj tolmačite slovenske, hrvatske, italijanske, madžarske listine, ako vam pridejo izven Koroške? Tu seveda ni nobenega upora! Ali na Koroškem! Tu, tu je seveda drugače! — „Radikalno-národnim nemškim strankam z njihovimi protiverskimi in državni nevarnimi nameni je duhovščina največji sovražnik, ker je pred vsem katoliška. Radikalni Slovani niso nič boljše kot nemški radikalcí. (!!!) In tem na ljubo naj bi katoliški Slovenci, slovenski svečeniki igrali napadalce! Cui prodest? Komu bi to koristilo, komu škodovalo?“ — Tako zaključuje „strokovnjak“. Torej mi radikalni Slovenci, ki hočemo z vsemi svojimi močmi delati na to, da osrečimo v vsakem oziru naš národ, nam, katerim sta naša národnost in sveta vera naših pradedov vse, vse, mi smo enaki nemškim nacionalcem!!! Lopov, kdor je to napisal, kajti pisal je to z namenom, da bi zasejal morda seme prokletstva med nas, seme razdora! No — — — takih „strokovnjakov“ se pač najde mnogo med Nemci. — Odgovarjali smo na napade v „Reichsposti“, priobčimo pa tudi razpravo resničnega strokovnjaka.

Velezaslužni naš poslanec g. Fr. Grafenauer je v zadnjem deželnozbornem zasedanju govoril 28 krat o raznih za ljudstvo koristnih zadevah. Večino njegovih umestnih predlogov je zbornica sprejela. Trije poslanci nemške krščansko-socialne stranke so vsi skupaj govorili le 25 krat. Ne vemo, kolikokrat so se oglašili ostali nemški nacionalci, a smelo trdimo, da tolikokrat in v tako važnih zadevah gotovo nobeden ne, kakor g. Grafenauer. Torej imamo Slovenci, če tudi edinega, toda gotovo najboljšega poslanca. — Nasprotniki so ga že večkrat vabili v svoj tabor in mu tudi obetali mastno plačo. Dà, denar je pri njih vladar, ne pa razumnost in prosta volja. — Kolikokrat pa so se oglašili k besedi oni slavni možakarji kakor Metnitz, Plešivnik, Oraš in Fišer? Toda slednji, ki je celo sodnijo klical na pomoč, da ni in noče biti učenec g. Grafenauerja, je menda tega slednjega le poslušal in se od njega učil, kako treba v deželnem zboru govoriti. Seveda vsakdo mora delati najpoprej novicijat.

Redno zborovanje „Slov. kršč. soc. delavskega društva“, ki se je vršilo zadnje nedelje dne 18. t. m., je bilo manj obiskano, kakor smo vajeni. Morebiti je vplival manj prikladen čas? Društveni predsednik g. Val. Jug je na kratko ponovil svoje prejšnje govore o zgodovini Slovencev. Nadarjeni govornik zelo napreduje. Jezik je bil lep, beseda mu je tekla gladko. Drugi govornik, društveni konzulent, nam je prav zanimivo razkladal o žalostnih in nečloveških razmerah med sužnji pri starih národih. Govoril je o njihovi hrani, obleki, stanovanju, grdem in nedostojnem ravnanju s sužnji. Celó odlični Rimljani in Rimljanke jih niso smatrali kot ljudi. Pri sodniji niso ti reveži našli nobene pravice. Nečloveško se je ravnalo z njimi pri gladijatorskih bojih. Pozneje so se sicer dale po-

lili za njim. Potem je vzel hišni gospodar kadila in je okadil celo hišo. Mi smo ga spremljali iz sobe v sobo, v kuhinjo in v klet. Ko se vrnemo, sedemo za mizo, gospodar vzame požirek rakije in da ostalim po vrsti. Potem zaužije košček luka in dá vsakemu košček, češ, to je lek proti koleri in raznim boleznim, ki so nekđaj vladale med národom, na to meda in košček jabolka kot lek proti grlobolu in hrena kot zdravilo proti glavobolu.

Ko smo to zaužili, donese služkinja ribjo juho, za juho pa pečene ribe in medenih kolačev. Vse to smo zalivali z močno sremsko kapljico.

Doktorica je bila le malo pri nas. Tolažila je Mirkeca, ki je bil baš ta dan nekaj zakrivil, pa ga je strogi papa kaznoval s tem, da je moral v svoji sobici čakati, dokler mi povečerjamo. Če se ga potem Jezušček usmili in mu pozvoni, bo smel k božičnemu drevescu, če pa ne, pa v posteljo. No, ker sva gospa in jaz z združenimi močmi prosila doktorja, naj se kmalu usmili jetnika, je res zvonec kmalu zapel, vrata so se odprla in Mirkec je stal pred bogato okrašenim, v mnogobrojnih lučicah se lesketajočim božičnim drevescem. Zaupno je uprl očesca v mamo in v mene, a boječe se je ozrl v očeta, ki ga je rahlo pokaral, potem mu pa dovolil, da si sme vzeti, karkoli mu srce poželi. Ne bom vam popisoval otroškega veselja, — vsi smo ga enkrat uživali, žal, da ga ne moremo več tako!

Naglo je mineval čas v prijaznem, neprisiljenem razgovoru. Naposled se je moral Mirkec posloviti in z njim se je poslovila gospa doktorica, češ, da ne pusti samega svojega miljenčka.

III.

„Kaj misliš, Franjo,“ začne prijatelj, „kje sem jaz praznoval božič pred desetimi leti? Ugani!“

„Ako ga nisi doma pri svojih dragih, potem si ga pač na Dunaju, kjer si bil tedaj jurist, kolikor vem,“ mu odgovorim.

„Ne doma, ne na Dunaju, temveč — v Vrbi!“

„V Vrbi?“

„Dà, na Koroškem. Ti se čudiš, torej slušaj: Hrvatje in Slovenci na Dunaju smo prav prijateljski, bratski občevali med seboj. Če je priredila „Slovenija“ veselico, smo se je udeležili člani „Zvonimira“ in če smo mi povabili Slovenijane, nam tudi niso odrekli. Popevali smo skupaj. Oni so se navduševali za naše bojne pesmi, a mi se zopet nismo mogli naslišati vaših melodioznih popevk. Tako sem se seznanil z nekim koroškim Slovincem, Simonom Potočnikom. Majhen, droban dečko je bil, čist in nedolžen kakor sveti Stanislav, odkritosrčen in dober, da ni nikdar nič slabega mislil o nikomer. „Krokov“ se navadno ni udeleževal. Če smo ga pa vendar dobili med se in če se je razveselil, smo ga tako dolgo silili in mu prigovarjali, dokler ni zapel, in to sam. Znal je samo eno pesem in od te samo pol kitice, namreč:

„Ribce po jezera plavajo,
glavce pa venkaj moló.“

Ko je končal, je zazvenel razposajen smeh, da ga ni bilo moči ustaviti. Šimen je bil namreč izvrsten dečko, samo pevec ni bil. Če si mu dal glas, ga ni nikdar pogodil, temveč je zapel nekaj glasov višje ali nižje. Zdaj si lahko sam misliš, kakšno je bilo njegovo petje. In če smo se mu nasmejali,

nam ni zameril, — seveda, če ni bil slučajno slabe volje — temveč se je šalil z nami vred.“

Da se prijatelju pri pripovedovanju grlo ne posuši preveč, sem vzdignil čašo sremca, in s prijateljem sva se „pomirila“, to je, izpila sva čašo na medsebojno prijateljstvo. Potem pa je Mirko nadaljeval:

„Jaz in Šimen sva postala najboljša prijatelja. Ko so se približale božične počitnice, mi reče neki dan Šimen: „Pojdi z menoj na Koroško!“ — Izprva sem ga začudeno pogledoval, češ, ali zbijaš slabe šale? Zdaj, v tej zimi in v tem snegu naj grem v še večji mraz, v še debelejši sneg. Saj veš, mi Slavonci smo mehkužneži in jaz sem si že želel proč iz te burje in iz mraza pod milejše podnebje.

„Povabi me poleti, a ne zdaj,“ odgovorim prijatelju.

„E, poleti gre vsak lahko,“ odvrne šalivo. „Če si junak, pojdi zdaj! Kaj misliš, da se po zimi ne vidi pri nas nič zanimivega? Gledal boš naše gorske velikane, kako se žaré njihovi vrhovi, ko obseva solnce njihove s snegom krite glave. Videl boš Vrbsko jezero, pokrito čez in čez z debelim snegom. Še zaljubiš se v kako krasno drsalko. Ona bo sela na sani, in ti jih boš rinil kakor ponižen sluga, a pri tem se boš naslajal ob pogledu na bujne lase in na krasno lice, zardelo od mraza in morda od tajnega hrepenenja po tebi.“

Tako dolgo mi je delal skomine, da sem pisal očetu, materi in svoji izvoljenki, je li nimajo nič proti temu, da ne pridem to leto domov božičevati. Ko sem dobil vsestransko dovoljenje, sem se res odpeljal s prijateljem v njegovo domovino.“

stave v varstvo teh zapuščenih, toda te se niso izvajale. Nenravnost je bila med sužnji velikanska, saj so se smatrali kot živino. Tudi Slovani so imeli sužnje, toda ti so ž njimi lepo ravnali in so jih tudi osvobodili. — Tamburaši so nas prijetno zabavali. Na svidenje prihodnjic v večjem številu!

Pojasnilo. Zadnjič se je pomotoma poročalo, da je čisti dobiček „Miklavževega večera“, katerega so priredili celovski Slovenci, ves namenjen za družbo sv. Cirila in Metoda. Resnica je, da se je sklenilo polovico čistega doneska, t. j. 43 kron 3 vin., podeliti slovenskemu delavskemu društvu v Celovcu, drugo polovico obrniti na korist šentrupertske „Narodni šoli“ kot božični dar celovške „Čitalnice“ in „Slov. kršč. soc. delavskega društva“; znesek se je poslal vodstvu v Ljubljano.

Duhovske zadeve. V stalni pokoj stopi g. Janez Schaubach, župnik v Štebnu v Podjuni dolini. — Prestavljen je provizor v Motnici g. R. Trutschnig kot mestni kaplan v Beljak. — Višje redove, subdijakonat, dijakonat in mašništvo, oziroma samo mašništvo sta prejela bogoslovca F. Sannegger in L. Reinprecht. — Obolel je šentlenartski dekan gosp. Alb. Frank. Dekanijski posli so se poverili rajhenfelskemu župniku g. A. Waldnerju. — Podelila se je župnija Črneče pri Spodnjem Davogradu g. J. Zeichnu, provizorju ravnatom.

Pasji kontumac je zopet proglašen v mestu Celovcu za določeno tih mesec. Jako značilno je za celovške razmere, kako se ta kontumac razglasa v raznih časopisih. „Celovčanka“ poroča, da se je razglasil kontumac zato, ker je neki pes, ki je bil stekel, ogrizel nekega fantiča. Ta list torej naravnost trdi, da je bil pes stekel. Vse drugače pa „Freie Stimmen“. Ker je bil pes slučajno last nekega Slovenca, dopisnik „štimate“ nikakor ni mogel drugače, kakor da je udaril kolikor mogoče po lastniku psa, češ da je bil pes samo izstradan, ne pa stekel, iz česar naj bi bilo morda razvidno, da je lastnik psa kriv vse nesreče, seveda zato, ker je Slovenec. No, naj že bo, kakor hoče, naj le pazi stekli dopisun, da se njemu samemu ne prigodi kaj takega, kakor se je zgodilo onemu „slovenskemu“ psu, da ga namreč ne bodo kje izstradali in steklega pobili, kakor steklega psa!

Nemška poštenost. Ker po navadi Nemci očitajo nam Slovence, da je našemu narodu nekako prirejeno hudodelstvo, da so Slovenci tatovi, goljufi, roparji itd., naj pripomnimo za danes samo to-le: Pred kratkim je poneveril pri upravi mestnega užitninskega davka v Celovcu neki mestni uradnik par tisoč kron. Da ta možakar ni bil Slovenec, temveč trd Nemec, je najboljši dokaz to, da je v razpisu mestnih služb vedno dostavek, da mora biti prosilec nemške narodnosti. Ravno tako je pa pred par dnevi izginilo na železnici med Franzensfeste in Mariborom priporočeno pismo z vsebino 6000 mark. Pismo z denarjem je izginilo in ni ga več. — Kakor je torej videti, imajo Nemci pač dovolj povoda, pometati pred svojim pragom, ne pa vtikati se v tuje razmere. Radovedni smo res, kam v takih slučajih izgine ona vedno tako hvalisana nemška „Treue“ — zvestoba?

Gorotan. Nočem se spravljati na kako kritiko o zadnji številki „Zore“, temuč hočemo samo

Ko sva se zopet okrepila s čašo vina, prašam doktorja:

„Ali si doživel kaj znamenitega na Koroškem?“
„Zabaval sem se izvrstno. Godba je svirala ob jezeru in na ledu smo plesali četvorko. Druge nesreče ni bilo, ker sem bil pustil srce na Hrvaškem.“

„Kaj pa z razmerami koroških Slovencev si se kaj seznanil?“

„Pravil mi je o njih že v Beču prijatelj Šimen. Da je govoril resnico, sem spoznal sam za svojega bivanja v tej deželi. Švabčari se res grozno in to v popolnoma slovenskih krajih. Naj ti povem še en dogodek, ki se mi je pripetil takrat.“

Sprehajam se po cestah, — kolikor se spominjam proti Beljaku —, in čakam Šimna, ki se je nekje zadržal. Kar zaslišim otroški jok. Ozrem se in zagledam nedaleč od sebe deklico, ki je plakala in klicala: „Mama, mama!“ Že se ji mislim bližati, ko me dete zagleda in priteče k meni. Prime me za roko ter me vleče rekoč: „Odvedi me domov!“ Prašam jo:

„Kje pa si doma?“

„I — doma,“ mi odgovori dekletce in me potegne krepkeje za seboj.

„Kje pa je to?“ jo vprašam zopet.

„Tam, kjer mama kuhajo,“ odgovori nestrpno čakajoč, da jo povedem do matere. Dasi se mi je smililo zapuščeno dekletce, sem se moral vendar malo zasmejati na ta prav otroški odgovor. Vlekla me je za seboj in šla sva dalje. Začnem izpraševati deklico, zakaj je ostala sama. Ali nisva se mogla razumeti. Jaz sem za veliko silo lomil slovensčino, dete pa je govorilo koroško narečje. Oziroma sem se neprestano po Šimnu in kamen mi je

dopisniku „Zore“, ki je pisal članek o „Gorotanu“, nekoliko oporekati, ker govori o dveh dijaških strankah, ki ste se pokazali na ustanovnem shodu akademičnega ferijalnega društva „Gorotan“. Tudi pisec teh vrstic je bil na tistem shodu, a opazil ni nikakor, da bi bili dve stranki, pač pa je opazil, da so se namesto potrebnih stvari obravnavale tedaj pač v veliki množini nepotrebne. Ne zdi se mi vredno, da bi govoril še dalje o tem, opozoriti sem samo hotel dopisnika, da naj ne poudarja preveč strankarstva, temveč da tedaj, če sluti, da sta res dve stranki, sviri pred tem in opominja na slogo. Mi Korošci pa bodimo pred vsem Slovenci.

Škofiče ob jezeru. Vedno bolj se uresničujejo besede „Gorotan gre na dan“. Dolgo časa je telo pod pepelom, a v zadnjem času se posamezne iskricke bolj razširjajo in oživljajo in iščejo zraka. Tak vesel pojav je tudi nameravana ustanovitev pevskega društva v Škofičah. Dne 4. t. m. smo imeli pri nas posvetovalni shod, kjer so se odobrila društvena pravila. Zbralo se je mnogo občinstva, in bodoči „Slavček“ je tudi že pokazal svoje pevske sposobnosti. Počastilo nas je pevsko društvo „Zvezda“ in trije gospodje iz Celovca, kateri so nas navduševali za narodno pesem in nas tudi kratkočasili. Kakor hitro bodo pravila potrjena, skličemo ustanovni shod. Pravila so sestavljena na strogo narodno-katoliški podlagi. Na svidenje pri ustanovnem shodu!

Odločen samomorilec. Prošlo nedeljo zvečer je hotel na beljaškem južnem kolodvoru skočiti neki Jurij Knaller pod vlak, kar so mu pa vendar ubranili. Nato je odšel v čakalnico ter se z žepnim nožem sunil v levo stran prsi. Nato je vrgel žepno uro od sebe, češ da je ne potrebuje več. Tedaj šele so ljudje opazili, kaj je storil. Težko ranjenega, ki je popolnoma jasno odgovarjal na vsa vprašanja, so odpeljali v bolnišnico.

Zabnica. Vsled dopisa „Ubogi Mir“ je tukajšnji občinski sluga jako razžaljen. On pravi, da sem jaz pisal dotični dopis. Svetujem mu, da naj se prej pošteno informira, kdo je pisal. In če ni kriv tega, naj prekliče v „Miru“, da ni resnično, kar je bilo pisanega. Zato ga javno svarim, naj mene pri miru pusti, obenem mu pa tudi povem, da bom naznapil c. kr. sodniji, da si nisem varen življenja, ker je javno v gostilni fekel, da mi bode glavo razbil in me je grdo obrekoval. Priče imam na razpolago. Toliko njemu in vsakomur na znanje.

Jože Kaučič, organist.

Iz Spodnjega Roža. Če pride zaveden Slovenec v našo krasno Rožno dolino, ga mora v srce zaboleti, ko vidi, da ga pozdravljajo raz slovenskih hiš edinole nemški napisi. V nekdanji tako ponosnih Svehah Slovenci niso več tako zavedni kot v prejšnjih časih. Vse je tako mirno, da bodo morda vsi zaspali. Ne veliko boljše je v sosednem Št. Janžu, kjer imajo tudi Ciril in Metodovo podružnico, ki pa je tako trdno zaspala, da se menda nikdar več ne vzbudi. Nasprotniki se veliko bolj potrudijo, da vzdržijo svojo moč in vpliv. Sovražni „šulferajn“ je v neprestanem delu. Rodoljubni kmetje! Če je le količkaj mogoče, vzbudite zaspala društva k novemu življenju! Saj je Ciril in Metodova družba gotovo vredna, da jo podpira vsak zaveden Slovenec. In kjer je količkaj mogoče, ustanovite novih društev, bodisi pevskih,

bralnih ali izobraževalnih, samo da gojila narodnost. Res je, da bi bilo treba veliko samozatajevanja in truda novitvi podobnih društev, morda tudi žrtve; a mislite tudi, da je to edina rešitev naše narodnosti. Velikega pomena bi bila taka društva tudi za mladeniško gibanje, ki se je preteklo jesen tudi po Koroškem po nekod začelo. Pravi vzgled bi nam bili naši štajarski bratje, kjer skoro ni župnije brez bralnega društva. Pred vsem pa širimo tudi dobre slovenske časopise, posebno naš „Mir“, ki se je letos tako pogumno postavil v bran proti nemškemu navalu!

Škocijan. Že v zadnji številki „Mir“-a smo vabili naše slovensko ljudstvo na letni občini zbor Ciril in Metodove podružnice, s katerim je spojena tudi prosta domača zabava ter vsakovrstni zanimivi in veseli prizori. Kličemo le še enkrat, da se gotovo znajdete na Štefanovo popoldne pri „Majarju“ polnoštevilno vsi domačini, v prav častnem zastopstvu pa tudi sosedje iz Kamna, Št. Vida, Dobrlevasi in Sinčevasi. Tudi ne odrekamo prostega vstopa slučajnim gostom iz še daljnih krajev, temveč jim ravno tako kličemo: Dobrodošli! Do tedaj pa: na veselo svidenje!

Šmihel nad Pliberkom. (Pogreb.) Redkokedaj se vidi pri nas tako veličastni pogreb, kakor dué 6. t. m. Ogromna udeležba ljudstva od vseh strani, od blizu in daleč, nam je pričala, da smo izročili materi zemlji občespoštovanega moža, prepričanega katoličana in iskrenega ter neomahljivega rodoljuba, nepozabnega očeta Blaža Uranšenka p. d. Poltnika. Rajni si je z lastno pridnostjo ustanovil lepo domačijo; bil je vedno ugleden slovenski mož, večleten občinski svetovalec, in tudi županski stolec mu je ponujala vrlo narodna bistriska občina, toda v svoji skromnosti te časti ni hotel prevzeti. Tudi svoje verske dolžnosti je natančno dopolnjeval, zlasti je bil skrben hišni oče. Vso svojo pozornost je obračal na dobro vzgojo svojih ljubljenih otrok. Njegov trud pa so tudi nebesa blagoslovila. Starejši sin je dosegel mašniško čast, drugi otroci pa so vsi vzgledni in povsod čislani. Obe svetinji, narodnost in vero, je imel večkrat priliko braniti, in vedno se je izkazal čelga moža. Mrtvaški sprevod je vodil sin rajnega, č. gosp. Fr. Uranšek, provizor v Mohličah, ob asistenci osmih drugih duhovnikov. Kratek nagrobni govor je govoril g. kapelan J. Dobrove iz Celovca. — Zemlja koroška naj nam rodi še mnogo takih značajev! Rajnemu pa kličemo: Blag mu spomin! N. v m. p.!

Spodnji Dravograd. Kakor znano, je tukajšnji veletržec g. Jakob Pernat kupil graščino Viderdris pri Sv. Miklavžu pri Slovenjemgradu od Maksa Rothauerja v Celovcu za svoto 70.000 kron. Tako lahko rečemo, da je zopet eno veleposestvo prišlo vrlému narodnjaku, zraven pa še domačinu v roke. Pa žalibog, da so to le redki slučajji, da bi prišla posestva v slovenskih krajih narodnjakom v roke, ampak navadno jih kupujejo in se naselijo na taka posestva le podivjani Nemci.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Nemce. Slovenci pa so samo na poti razvajenemu edinčku — Nemcu. Vlada bi le svojega ljubljenskega obsipavala z vsemi darovi, božičnimi in drugimi. Ker se pa oglašajo tudi drugi sinček, Slovenec, bi mu mačeha rada s silo zaprla usta, da ne bi kričal. Boji se, da ne bi tudi njega morala potolažiti s kakšnim darilcem na škodo sinčka — Nemca. Še več — slovensko deco odtuja je slovenski materi in tako dobivamo brate in sestre, ki nočejo poznati ne svojih bratov in sestrá, ne svojo matere!

„Vem prijatelj, da ste zatirani,“ odvrne doktor. „In dasi sem prozajčen, vendar čutim, globoko čutim ljubezen do slovanskih bratov. — Ali, že je odbila enajsta ura. Predno nama prinese dekla čaja, izpiva čašo na srečnejšo bodočnost Slovanov. Naj nas blagoslovi novorojeni Kralj!“

Trčila sva in zapela:

„Narodi se kralj nebeski
od Marije čiste Djevice.
Na tom mladom letu veselimo se,
mladoga kralja mi molimo!“

Pri polnočnici, kamor sva kmalu potem odšla s prijateljem, sem molil za srečnejšo bodočnost koroških Slovencev.

Na sveti večer.

(Iz ruskega.)

Prigodilo se je že nekje in prav na sveti večer, v velikem mestu.

Bil je grozen mráz.

V mali, zadubli, a mrzli sobici se je ravnokar prebudil deček. Bil je še zelo majhen, komaj šest let star. Oblečen je bil v tenko suknjico in tresel se je. Sapa se je videla kakor para, in deček,

is častnih nagrad družbe sv. Mohorja.

Odbor družbe sv. Mohorja razpisuje dve častni nagradi, in sicer:

- tri tisoč kron** za daljšo povest v obsegu 15 do 16 tiskanih pól, in
- petnajst sto kron** za krajšo povest v obsegu 8 do 10 tiskanih pól v obliki »Slovenskih Večernic«.

Snov povestim bôdi vzeta iz domačega narodnega življenja in se naslanjaj ali na slovensko, bodisi cerkveno, bodisi posvetno zgodovino, ali pa na družabno (socialno) življenje našega národa.

Pisatelji se naj ozirajo na to, da sta obé povesti namenjeni preprostemu ljudstvu kot družbeni knjigi. Zatorej bôdi jezik preprost in lahkoumeven, vsebina pa primerna namenu družbe sv. Mohorja.

Rokopisi, lepo in razločno na eni listni strani pisani, se naj določijo do dné 31. grudna l. 1905. družbi sv. Mohorja v Celovec brez pisateljevega podpisa; ime pisateljevo se pridéni v zaprtem zavitku, ki pa naj nosi naslov dotične povesti in tudi pové, za katero nagrado se poteguje.

Odbor družbe sv. Mohorja bo svojo razsodbo o pripisanih rokopisih objavil tekom malega travna leta 1906. in tedaj tudi nagradi izplačal.

Ako bi odbor nobeni povesti iz kakegakoli vzroka ne mogel prisoditi častne nagrade, sprejme vendar tudi manj dovršene proizvode, če se mu zdé pripravi za družbo sv. Mohorja, ter jih odkupi po dogovoru z dotičnimi pisatelji.

V Celovcu, dné 17. grudna 1904.

Za odbor družbe sv. Mohorja:

*Jožef Rosman l. r.,
tajnik.*

*Lambert Einspieler l. r.,
predsednik.*

Deveta božičnica „Národne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovcu.

(Izvirni dopis iz Št. Ruperta pri Velikovcu.)

Po otvorilni slavnosti l. 1896. naša „Národna šola“ ni videla sijajnejše slavnosti od letošnje devete božičnice, ki se je dné 14. t. m. obenem z otvoritvijo

sedeč v kotu na kovčegu, je pihal sapo iz ust ter gledal, kako gre para v zrak. Ali lačen je postal, jedel bi rad. Nekolikokrat je že od jutra sem stopil k ležišču, kjer je pod lahko odejo in na vzglavju iz starih cunj mesto blazine ležala bolna mamica. V drugem kotu je zdihovala osemdesetletna starka, ki je sedaj osamljena umirala, vzdihajoč in hropeč ter kričeč na dečka, da se letá ni upal priti blizu njenemu kotu. Deček se je sicer napil, ali kruha ni dobil in hotel je stopiti bližje ter prebuditi mamico. Začel se je bati teme, kajti večer se je že zdavnaj začel, a luči pa niso našigali. Otípal je lice mamice ter se čudil, da se nič ne gane in da je tako mrzla ko led. „Mrzlo ji je tukaj“, je mislil. In ker je tudi njemu bilo mrzlo, je začel dihati v svoje prstke, da bi jih ogrel. Kar otípa svojo čepico na stolu. Dene jo na glavo in se v temi splazi skozi vrata. Še pred večerom bi bil šel vun, ali bal se je velikega psa, kateri je ležal po cel dan pri sosednih vratih. Psa ni bilo in stopil je na ulico.

Ljubi Bog, kako lepo je to mesto! Nikdar še ni videl kaj takega. Tam, odkoder je prišel, je bila taka tema, ena sama svetilka je bila v celi ulici. Lesene, nizke koče, na ulici nikogar, vse doma, a cela jata psov se goni po ulici in laja celo noč. Ali vendar je bilo tamkaj tako toplo in jesti so mu dajali, tu pa — ljubi Bog, kje bi dobil kaj za jesti. Toda kak je tu ropot in štopot, kako je svetlo in ljudje, konji, kočije, pa mráz, mráz! Sopuh se vali od konj. Ali kako je lačen, samo da bi imel košček kruha, da bi si potolažil želodec.

Tu, glej, zopet nova ulica, oh, kako je zelo široka! In glej, kako ljudje hité semtertja; vse kriči,

nové šolske telovadnice nad vse slovesno vršila. „Národna šola“ je oblekla ta dan praznično obleko. Velikanska slovenska trobojnica je vihrala na pročelni strani, posebno pa je bila z zastavami in vencí okrašena nova telovadnica, pred katero je bil tudi postavljen slavolok z napisom v národnih barvah: „Bogu in domovini!“ Kakor že prejšnja leta, tako smo tudi letos dan poprej za naše otroke napravili posebno predstavo, katere sta se udeležili visokorodna gospa eksclenca Ivana baronica Pino, g. Ana Klebel, soproga c. kr. okrajnega glavarja v Velikovcu, in nad sto drugih udeležencev.

Udeležba pri glavni slavnosti pa je bila, dasi je dan poprej deževalo in po noči celo sneg zapadel, jako veličastna. Iz vseh krajev velikovške okolice in Podjunske doline prihiteli so slavnostni gostje. Celovške rodoljube sta zastopala gg. Dobrovc in Ekar, dà, celo beljaška okolica je poslala zastopnika. Posebno moramo pa pohvalno omeniti šentjakobske rodoljube, katerih je pod vodstvom vrlega g. župnika Ražuna prišlo celo 18 na našo slavnost. Navzočih je bilo nad 500 udeležencev, med njimi 24 duhovnikov, in vendar telovadniška dvorana še ni bila napolnjena.

Gospod župnik Treiber najpristrčneje pozdravi navzoče in poroča, kako se je tudi letos slovenska darežljivost za našo božičnico najsijajnejše izkazala, zakaj prejeli smo samo v denarju velikansko svoto 1190 kron 40 vinarjev. Posebno gínljiv je dar slovenskih gospodov duhovnikov Severne Amerike, kteri so, med njimi mil. gg. škofa Trobec in Stariha, na poziv našega tam delujočega rojaka, č. g. Alojzija Mlinarja, darovali za našo slavnost 200 kron. Pa tudi v blagu smo prejeli mnogo darov. Tako je g. eksc. baronica Pino darovala 8 parov nogavic, 4 ducate žepnih robcev, 6 robcev za glavo in 27 metrov barhenta za deklice; gosp. Mitterberger v Velikovcu je poslal blaga za hlače in ene napravljene usnjate hlačice. Slavnoznana češka pisateljica g. Gabrijela Preissova v Pragi je darovala 6 metrov zelo močnega sivega sukna za dečke, g. Keblič iz Reke je poslal tri škatlje finega okrasja za božično drevo, g. Cehner, svečar v Velikovcu, je podaril velik zaboj sladčic in svečic za božično drevo. Kmet Vrank pa je tudi letos daroval lepo božično drevo. V sled te velike darežljivosti smo mogli naše otroke zelo bogato obdarovati. Kupili smo 782 m blaga, 46 kosov robcev za na glavo, 86 parov nogavic, 46 deških kapič, 300 žepnih rutic in 61 parov novih čevljev. Tako je dobilo 90 otrok celo obleko, vsi drugi pa dvojce ali troje koristnih oblačilnih kosov. Končno g. župnik iskreno zakvaljuje preblage dobrotnike na njihovi darežljivosti in izrazi željo, da bi ta dejanska ljubezen slovenskih rodoljubov do naše šole tudi v prihodnosti ne ponehala. Nato sta sledila slavnostna govora.

Učenec Janez Mihev poudarja važnost telovadbe, ki bo krepila našo šolsko mladitvo in zdravo ohranila; v zdravem telesu pa prebiva tudi zdrava duša, sposobna za sprejem lepih naukov naše šole. Obeta v imenu šolske mladine še večje marljivosti in iskreno zahvaljuje slavno družbo sv. Cirila in Metoda in vse njene podpornike. Gosp. Poljanec v navdušenih besedah razpravlja, da more le versko-národna šola rešiti koroške Slovence, zakaj le iz takih šol je pričakovati značajnih slovenskih mladeničev in mož, pridnih slovenskih deklet in mater.

beži in jedo; pa ta svetloba! Kaj pa je to? Oh, velika, velika steklena ploča, za pločo pa soba, v sobi pa drevo čisto do stropa. To je božično drevo, na drevesu pa toliko lučk, toliko zlatih papirčkov in jabolk, okrog pa punčke, konjički, igrače. Po sobi skačejo otroci, lepo oblečeni, počesani, smejejo se in igrajo, in jedó in pijó. Glej, deklica je prišla dečka in zaplesala z njim. Čuj, tudi godbo je slišati skozi steklo. Deček gleda, gleda, čudi se, zasmehlja se, a bolijo ga prstki na nogcah, na rokah so mu pa že popolnoma pordečili; že se ne dajo več upogniti in zabolijo ga, če se dotakne česa z njimi. Tu se spomni deček, da ga bolijo prstki, zajoka in zbeži dalje. Tu zopet zagleda za drugo stekleno pločo sobo. Zopet so v nji drevesca, a na mizi slaščice, vsakovrstne, mandeljeve, rdeče, rumene, a notri sedijo štiri bogate gospe in vsakomur, kdor pride, mu dajejo slaščice. Deček se približa, odpre vrata in vstopi. Oh, kako so zakričali nad njim. Ena gospa je prihitela kar hitreje je mogla, mu spustila v ročico petičko ter mu sama odprla vrata na ulico. Kako se je prestrašil! Petička pa mu je padla iz rokce in se zatrkjala po tlaku; ni je mogel obdržati, ker je imel prstke zmrznjene. Deček je zbežal in hitel dalje, dalje, kam, sam ne vé. Jokal bi, pa se boji, ter beži in si piha v rokce. In tako tesno mu je. Naenkrat občuti tako zapuščenost; ali le naglo, naglo! Ali kaj pa je to zopet? Ljudje stojé v gruči in se čudijo: v oknu za steklom so tu punčke, oblečene v rdečo in zeleno obleko in popolnoma kakor žive. In tam sedi starček ter igra na velike gosli, poleg njega pa dva, ki igrata na majhne goslice. In vse ravno tako, kakor da je živo. Dà,

Nato so se vršile deklamacije, vmes pa so donele krasne pesmi. Zeló ljubko so deklamovali otroci iz prvega in drugega razreda, posebno se je prikupil nastop vojakov in razgovor „K vojakom“. Naravnost krasno pa je izvršil šentruperski cerkveni zbor Försterjevo jako obsežno in težavno skladbo „Venec Vodnikovih pesmi“, katere izvršitev je trajala četrť ure. Največje zanimanje pa sta vzbudili igri „Dve materi“, katero so predstavljale deklice 3. in 4. razreda, in „Kralj Herod“, katero so uprizorili dečki 3. in 4. razreda. Igra „Dve materi“ je trajala poldrugo uro, igralke so nastopale v krasnih oblekah. Ulog so se deklice prav dobro naučile in pokazale, nekatere še prav posebno, da imajo darú za gledališke prireditve. Grofica Hildegarda (Micika Kobentarjeva) in njena sestra Elizabeta (Rozalija Einspielerjeva) sta bili prav dobri. Olga (Pavlica Mesnerjeva) je bila izborna, kakor tudi njena tovarišica Berta (Lizika Muharjeva), Ema Keblič (tuniška kraljica) je bila vredna družica grajskih dveh gospe. Zeló je ugajal kip Marije (Rezika Tomaž) z Jezuškom, ki je bil nekaterikrat v resnici zeló živ. Vobče pa so vse deklice izvrstno rešile svoje uloge, posebno smo občudovali devetletno gojenko Pavlico Mesnerjevo, ki je s tako gotovostjo predstavljala glavno junakinjo Olgo in tako mično pela. Ljudstvo je bilo do solz ginjeno in je z glasnim odobravanjem izreklo igralkam svojo pohvalo.

Končno so dečki predstavljali šaloigro „Kralj Herod“. Šentpeterski Gašper (Janez Mihev) postane žrtva treh prebranih dijakov (Janez Vehovec, Fr. Škočir, Gregor Krasnik). Domača dva hlapca (Jurij Cikulnik in Anton Ovdan), zdravnik (Fr. Kobentar), Gašparjev oče (Andrej Rutnik) — nihče si ne zna pomagati. Mrzli obkladki pa le store svojo dolžnost in zopet spametujejo Gašperja. Občinstvo je dečke z burnim odobravanjem obsipalo. Vsi dečki so svoje uloge izvrstno izvršili, posebno pa predstavljalec Gašperjeve uloge, deček Janez Mihev. Šlo je proti šestí uri zvečer, ko so h koncu še naši otroci navdušeno zapeli „Pesem koroških Slovencev“ in „Po jezeru“.

Ljudstvo je bilo s slavnostjo zeló zadovoljno; iz mnogo ust je bilo slišati začudenje, da so mogle čé. sestre otroke naučiti tako obširni spored. Stale so pa priprave za slavnost res zeló veliko truda; celi mesec so se dan za dnevom vršile vaje, zadnje dni je bilo tudi treba pozno v noč imeti poslovanje in darove za toliko otrok pripravljati. Reči se mora, da bi družba sv. Cirila in Metoda ne mogla dobiti bolj požrtvovalnih učnih moči, kakor so čé. šolske sestre, ki se s tako verno posvetijo našim otrokom. Bog jih tedaj živi!

Svoje poročilo pa ne morem primernejše skleniti kakor z iskreno željo, da naj bi udeleženci naše presijajne slavnosti, ki je podala nov dokaz, kako izvrstno naša šola izvršuje svojo vzvišeno nalogo, da obvaruje našo slovensko velikovško okolico ponemčevanja in je obenem probuditeljica našega naroda, postali v znak hvaležnosti apostoli družbe sv. Cirila in Metoda s tem, da probudé speče njene podružnice k novemu življenju. Tako se bodo dejansko uresničile besede krasne pesmi „Moja domovina“, ktero so naši otroci tako navdušeno peli:

govoriti morajo, govoriti! Samo da jih izza stekla ni mogoče slišati. In mislil je deček, da je vse to živo, ali potem se je le domislil, da so lutke in se — posmejál. Nikdar še ni videl takih lutk in ni vedel, da so take lutke. Dela se mu na jok, ali vendar je to tako smešno, smešno pred lutkami. Tu se mu zazdi, kakor da ga je nekdo odzadaj potegnil za suknjico. Zadaž za njim je stal velik, hudoben deček, ga udaril po glavi, mu zbil čepico in mu izpodbil nogo. Naš deček se je zvrnil na tla ter zajokal, potem pa skočil po konci in bežal, bežal, da sam ni vedel kam, do nekega vhoda na veliko dvorišče — in stisnil se za drva, misleč si: „Tu me ne bo našel, ker je tako tema! . . .“

Vsedel se je in stisnil skupaj in se nikakor ni mogel oddahnuti strahu. A bilo mu je naenkrat tako dobro: rokce in nogce so ga nehale boleti in bilo mu je tako toplo, tako toplo kakor na peči. Glej, tako prijetno je, da bi najrajši zaspal. Jako lepo bi bilo tu spati: „Malo posedim tukaj in potem grem zopet gledat lutke“, si je mislil deček. „Res so, kakor bi bile žive! . . .“ Ali kmalu je zadremal, kajti mamica mu je zapela pesemco, „Mamica, jaz spim. Oh kako lepo se tukaj spi!“ „Pojdiva k božičnem drevescu, deček!“ je zašepetal nad njim tih glas.

Deček je še malo pomisljal, ali je to njegova mamica, ali je, ali ni. Kdo bi ga sicer imel tako rad, kdo bi se naginjal k njemu in ga objemal v tej temi! Dal je roko . . . a, glej, kaka svetloba! O kako božično drevo! O, to ni božično drevo, kajti dosedaj še ni videl takih dreves! Kje pa je prav-zaprav? Vse se sveti, vse se žari, in okrog njega same lutke, — ali ne, to so sami dečki in deklice,

„Torej moja domovina
je slovenska le edina,
druge mi srce ne vé!
Ako národu bi sila
dušmaninova pretila,
rad žrtvujem svojo kri!“

Zahvala.

V imenu naše tako bogato obdarovane šolske mladine se udano podpisano šolsko vodstvo vsem predragim dobrotnikom, ki so nam v denarju in blagu toliko darov poslali, najpristréneje zahvaljuje in kliče: Bog plati stotero! Obenem želi vsem vesele božične praznike in srečno novo leto!

V Št. Rupertu pri Velikovcu,
dné 18. grudnia 1904.

Vodstvo „Národne šole“.

Dopisi.

Iz Gradca. Že lansko leto smo slišali o velikem koncertu, katerega so priredili graški Slovenci v vsenemškem (?) Gradcu. Tudi letos je priredilo graško slovensko društvo „Naprej“ s sodelovanjem pevskega kluba akad. teh. društva „Tabor“ v sredo, dné 7. t. m., zabavni večer, katerega je posetila precejšnja množica slovenskega občinstva. Na sporedu so bile pevske in tamburaške točke.

Kar se tiče petja, nam je najbolj ugajala pesem, ki jo je pel mešan zbor, namreč „Zapuščena“ (dr. B. Ipavica) in pri kateri so si posebno graške dame pridobile dosti hvale od strani občinstva. Tudi pesem „Kdo je mar“, ki jo je pel moški zbor, je dobro uspela. Res krasno pa je nam zapel moški zbor Dav. Jenkovo pesem „Na morju“. Nato udari tamburaški zbor na tamburice in nam zaigra med drugim tudi krasno kompozicijo Brožovo „Vienac slovenskih narodnih pjesama“. Tu človek uvidi, kako lepe, kako milodoneče so slovenske národne pesmi, tu šele začne občudovati njih krasoto in milobo. Naj nam naši sovražniki vzamejo vse, a te zmožnosti in veselja do petja, ki se posebno zrcali v národnih pesmi, tega božjega daru nam pač noben vrag ne bo mogel odvzeti. — Čeravno pevski in tamburaški zbor nista imela dosti časa za vaje, smeta vendar računati na jako dober uspeh, ki sta ga dosegla na tem večeru. Zasluge pa si je stekel na tem večeru posebno kapelnik pevskega in tamburaškega zbora, g. stud. phil. Beranič, ki je res spretno in energično vodil pevski in tamburaški zbor. Ko je bil ofcijelni del končan, se je začela prosta zabava s šaljivo pošto. V pozni uri smo šele zapustili prav zadovoljni veselilne prostore, nadejaje se, da nam kmalu pride zopet tako lep slovenski večer.

Vam bralcem pa, ki mislite, da se Slovenci najdejo samo na deželi, bodi s tem povedano, da je tudi v velikih mestih dosti zavednih Slovencev, tako v Gradcu, ki slovi po celi Avstriji kot najbolj nemško mesto. Ne trdimo preveč, če rečemo, da bi bilo v Gradcu ravno toliko, morda pa še več Slovencev, kakor Nemcev, če bi se vsi zavedali svoje národnosti. Vi kmetje pa naročite Vašim sinovom, ki služijo tukaj v Gradcu pri vojaki, da naj pohajajo namesto v povsem škodljive družbe,

in tako svetli, vsi se vrtijo v kolu okrog njega, letajo, vsi ga poljubljajo, vzdigujejo in nesó s seboj, on sam leti in vidi: mamica gleda nanj in se mu veselo smehlja.

„Mamica! Mamica! Oh, kako lepo je tu!“ kliče deček in zopet se igra in skače z otroci. „Kdo ste, dečki? Kdo ste, deklice?“ vprašuje, se smeje in jih poljublja.

„To je Jezuščkovo božično drevo“, mu odgovarjajo. „Jezušček daje ta dan božično drevesce onim otrokom, kateri nimajo svojega drevesca...“

In spoznal je, da so bili vsi ti dečki in vse te deklice ravno taki otroci kakor on sam, vsi so zmzrnili ali tu ali tam, ali vsi so sedaj tu, vsi so kakor angelčki, vsi so pri Jezuščku in On sam je med njimi, jim podaja roke, jih blagoslavlja nje in njihove mamice... Matere teh otrok pa stojé ob strani in plakajo. Vsaka pozna svojega dečka, ali deklico; ti pa prihajajo k njim, poljubljajo jih, otirajo jim s svojimi ročicami solze in jih prosijo, da naj ne jokajo, saj jim je tu dobro...

Doli so pa jutraj našli hlapci majhno mrtvo trupelce dečka, kateri se je skrtil za drvi in zmzrnil. Našli so tudi njegovo mamico... Ta je umrla še pred njim; našla sta se pri Bogu v nebesih.

Smešničar.

* Neka gospa poprime fanta, ki jej je mleko nosil: „Ti, kaj pa je to, da se mleko danes tako vodeno zdi?“ Fant se pa odreže: „Je pa spet moja sestra deževnice prilila; mati so pa rekli, da naj vode iz studenca natoči.“

v pošteno slovensko družbo, ktera jih bo iz srca rada sprejela. Tukaj med Slovenci se bodo počutili domače, tukaj za nje ni nobene nevarnosti, temveč postali bodo značajni ljudje.

Gospodarske stvari.

Skrbimo za posle in delavce!

Pomanjkanje delavcev se na kmetih od leta do leta hujše čuti; zlo prihaja toliko, da se marsikje že najboljša polja ne morejo več obdelavati. Vzlasti večja posestva bodo v kratkem času vsa uničena, če se ti žalostni prikazni kmalu ne opomore.

Med drugimi sredstvi, ki bi utegnili pomagati, je eno posebnega pomena: Poskrbimo, da oboleli in stari delavci in posli ne zapadejo skrajni bedi. Ne pravimo, naj hlapec in dekla štedita, naj ne zapravljata v mladosti vsega zaslužka, tako govorjenje nam zdaj ne pomaga, ko se pri vzgoji v šoli ni dosti naglašala treznost, zmernost in varčnost. Zdaj nam ne preostaja nič, kot nekako prisilno poskrbeti, da se bo položaj poslov in delavcev tudi na kmetih zboljšal, in da bodo vsled tega ljudje ostajali rajši doma ter da ne bodo več silili toli zelo naprej v tuje.

Taka prisilna pomoč bi bila postava, za katero je vlada predložila predlog državnemu zboru, predno se je ta razšel. Državnega zborovanja sicer nimamo, a brez dvojbe pride ta ali kak sličen predlog v kratkem na posvetovanje. Zapopadek dotičnega predloga je tak:

Poleg delavcev, ki se morajo že zdaj zavarovati, naj se zavarujejo vsi delavci na kmetih in v gozdnih podjetjih, vsi posli na deželi in v mestih, in sicer se vsi ti zavarujejo ne samo za bolezni, marveč tudi za starost in za slučaj, da bi obnemogli ter postali za delo nesposobni.

Dozdaj so bili zavarovani le obrtni delavci, zdaj se pa število zavarovanih ljudi podvoji. Za bolezni bodo ljudje deloma popolnoma, deloma samo na pol zavarovani. Na pol zavarovani bodo ljudje, ki ne dobivajo plače v gotovini (domačini), potem učenci, praktikanti in končno osebe, ki spadajo pod poslovski red. Vsi drugi se morajo zavarovati popolnoma. Na pol zavarovanim bo zavarovalnica brezplačno preskrbela zdravnika ter mu dajala zdravilo in potrebne zdravniške pripomočke. Kar ima gospodar obolelemu poslu dati, mu bo moral dajati tudi v bodoče, njegova dolžnost z zavarovanjem ne bo prenehala.

Zavarovalne stroške bodeta gospodar in delavec plačevala vsak na pol, in ne več, kakor do zdaj, delavec dva dela in gospodar enega.

Stroškov bo za osebo vsak teden približno 10 vinarjev, za vsakega polovico je 5 vinarjev, za gospodarja in toliko za delavca.

Kdor bo hotel v bolezni več dobivati, bo moral sevé popred več vplačevati.

Postavni načrt nastavlja je šest vrst podpor: Kdor ima zaslužka na teden

5 kron, dobi na dan — kron 40 vinarjev;				
10	"	"	"	80
14	"	"	"	20
24	"	"	"	2
36	"	"	"	3
čez 36	"	"	"	4

Dobivale se bodo tudi podpore za stroške pogreba in sicer k večjemu (pri tistih, ki so največ vplačevali) 120 kron. In bolniki se ne bodo, kakor do zdaj, podpirali skrajno le 20 tednov; podpore bodo se dajale, če treba, celo leto.

Zoper nezgode se delavci na kmetih in v gozdnih podjetjih ne bodo zavarovali, pač pa delavci v kmetijskih ali gozdnih postranskih obrtih (mlini, žage). Ponesrečencem se bodo plačevale rente, primerne njihovi nesposobnosti za delo. Če ponesrečeni ne more več ničesar delati, dobival bo na leto tristokratno svôto dnevne bolniške podpore, dobival bo tedaj v letu 300 dni navadno bolniško podporo za ves čas življenja. Če se je delavec tako ponesrečil, da si tudi sam ne more več pomagati, (n. pr. popolnoma oslepel) se mu renta za polovico zviša. Otroci in vdove ponesrečenih naj bi dobili 30% očetovega zaslužka v podporo.

Za starost in invalidnost so se določile le-te podpore:

razred dobi po	10.,	20.,	30.,	40. letih
I.	130 K	140 K	150 K	160 K
II.	170	190	210	230
III.	210	240	270	300
IV.	250	290	330	370
V.	290	340	390	440
VI.	330	390	450	510

Če bi se to zavarovanje zdaj pričelo, izplačale bi se prve podpore v 10. letih, in tedaj bi dobil obnemogli delavec, ki je služil popred 5 kron na teden, letno podporo 130 kron, delavec, ki je služil 10 kron, 170.

Koliko pa bi vse to stalo gospodarju in ljudem stroškov?

Plačeval bi na teden	gospodar	posel
I. razred	16 vinarjev	16 vinarjev
II.	26	26
III.	36	36
IV.	51	51
V.	69	69
VI.	86	86

Navadni naši posli, hlapci in dekle, bi spadali vsi v prvo vrsto. Posestnik, ki ima dva hlapca in 3 dekle, bi plačal 40 vinarjev na teden, in samo toliko plačajo ljudje sami. To breme ni toliko, da bi se ga morali vstrašiti, če pomislimo, da se tako vsaj za največjo silo oskrbe kmetijski delavci. Država bi dala letnih 2 milijona kron za upravne stroške v pričetku, potem bi se državni doneski od leta do leta povišali, dokler v 40. letih ne dosepejo na 40 milijonov kron.

Le-ta predlog je za naše delujoče ljudstvo velikega pomena. Treba je in opravičeno, da se z državnimi stroški kaj ukrene za uboge delavce in posle na kmetih, da bodo bolj zadovoljni in bodo rajši ostajali doma.

Književnost in umetnost.

Skladatelj g. Valentin Stolzer, b. šolovodja v Gradcu, Unger-Gasse 19, je nabral iz „Venca cerkvenih pesmi“, „Cecilije“ in iz „Pesmi cerkvene in druge, zložil Andrej Praprotnik“, mnogo zelo lepih, za cerkveno ljudsko petje sposobnih pesmi, in tem zložil primerne napeve, ki so milodoneči, lahko izpeljavni, v vsem domači, in namenjeni g. organistom za proste okolščine na deželi. Iz teh je izročil zvezek, ki obsega 30 napevov k mašni pesmi „Pred Bogom poklekimo itd.“ ravnokar tiskarni J. Blaznika v Ljubljani, kojemu je priložil tudi rokopis „Sveta maša“, v katero je porabil A. Begutter-jevo, po nepozabljenemu pisatelju in pesniku A. Slomšku poslovenjeno mašno pesem „Bog, ki povsodi ti prebivaš itd.“ Ta pesem je v svoji vsebini nedosegljiva, vglasba v vseh delih pesmi primerna, narodno cerkvena, jako milodoneča, pri tem pa lahka, in vsa izpeljava mojstrska. Merodajni večaki cerkvene godbe izrazili so se o obeh z vso marljivostjo sestavljenih umotvorih zelo pohvalno. Delo se torej vsestransko prav toplo priporoča. Komad četverglasno za mešani zbor sestavljenih mašnih napevov k „Pred Bogom poklekimo itd.“ velja 1 K 77 h, izvod v spomin A. Slomšku zložene „Sveta maša“ 1 K 20 h, in dobé naročniki, ki pošljejo založniku V. Stolzer-ju naročnino za 10 komadov obenem, eden izvod, kojega si hočejo iz obeh skladb sami izvoliti, povrhu. Naj bi gojitelji in prijatelji cerkvenega ljudskega petja in podporniki blagohotno skladateljevo podjetje s tem podpirali, da mu bodo mnogoštevilni naročniki, s katero pomočjo bo skladatelj v stanu, v kratkem tudi obširno zbirko zelo lepih Marijinih pesmi izdati in zanaprej na polju cerkvene godbe vztrajno delovati.

Za „Národno šolo“ v Velikovcu so darovali: Gg. A. Bregar, železniški upravnik v Celovcu, 1 K; Jož. Stečnik, trgovec v Apačah, 4 K kot vozino za Mohorjeve knjige. Janez Jekel, župan v Globasnici, 6 K. Neimenovan rodoljubni kmet iz Št. Lipša pri Zonoku 50 K. Mohorjani v Gospišveti 2 K. Jurij Mohor p. d. Mohor, kmet v Zamanju, 10 K. Mohorjani v Št. Juriju na Vinogradih 3 K. Č. g. Janez Volavčnik, župnik na Rudi, 10 K. Č. g. Jožef Sket, spiritual v samostanu Laab im Walde pri Dunaju, za jaslice 10 K. Č. g. dekan Henrik Angerer v Celovcu 5 K. Slovenski klub v Celovcu namesto venca na grob pokojnega blagega prijatelja profesorja Jakoba Wang-a 30 K. Skupaj 131 K. Lepa hvala! Živeli nasledniki!

NAZNANILA.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Peter Wernig

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Naznanjam vljudno, da je ravnokar izšel moj

novi veliki cenik,

ki obsega čez 600 podob, in katerega razpošiljam **zastonj**

in poštne prosto.

Ker razpošiljam svoje blago po celem svetu, je to dokaz, da je isto res fino, da so cene nizke in postrežba pošena. Naj se zatorej vsak zanesljivo obrne do moje

tvrdke.

Z velespoštovanjem

H. Suttner

urar in zalagatelj c. kr. avstrijskih uradnikov v Kranju.

Naturni brinjevec,
enoliterske steklenice po 2 kroni 50
vinarjev razpošilja France Pustotnik, žganje-
kuhar in posestnik v Blagovici, pošta Luko-
vica na Kranjskem.

Slovenska gospodinja!

Zavedaj se svojega rodu
ter zahtevaj vselej in povsod ci-
korijo Cirilovo, torej slovensko,
katera je najbolja in v prid družbe
sv. Cirila in Metoda.

Izvrstan okus kave dosežete s primestanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorek dragovoljno.
Poštna 5 kg. pošiljka 4 K 60 h franco,
„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odjemalcem zastoj pošiljani mesečno.

Vydrova tovarna žitne kave Praga-VIII.

Praktično božično darilo za vsako družino!

Java kava

direktno od pridelovalca.

Pošilja se 5 kg vrečica, colnine prosta, brez vseh stroškov
na vsako poštno postajo.
Marka **Javaflor**, najfinejša, „surova“ gld. 6-65
fina, zelena „ 6-20
Javabasil, mešanica, 5-75
Kapucinska mešanica „pečena“ 7-
Tudi druge vrste kave po zelo ugodni ceni.

Čaj

1 kg: gld. 2-80, — gld. 4-—, — gld. 5-50.

Turk & Comp.

posestnik plantaž na otoku Java. Pošiljate iz skladišča v luki.
Trst, Acquedotto 62.

Harmonij

še precej dobro ohranjen, prodá cenó Janez Ve-
denik, trgovec v Pokrčah, pošta Grabstaj na
Koroškem.

Dobro obiskana gostilna s štacuno

je pod ugodnimi pogoji na prodaj. Ker je središče
tamošnjih Slovencev, bi bilo želeli, da pride zopet
v domače roke. Ponudbe pod šifro H., poste
restante Vrba na Koroškem.

Predivo, lečo, fižol,

kakor tudi vse druge poljske pridelke kupuje in
prodaja po najboljših cenah

Ivan Bavdek,
trgovec

v Ljubljani, Karlovška cesta šte. 24

POZOR! Bolnemu zdravje, slabemu moč. POZOR!

Pakraške kapljice in Slavonska biljevina sta danes dva najbolj priljubljena ljudska leka, ker delu-
eta gotovo z najboljšim uspehom, ter si tako pridobivata sloves po vseh delih sveta. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja.

Bolnemu zdravje, slabemu moč.

Slavonska biljevina se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju,
bolesti v prsih, prehlajenju, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, zba-
danju, kataru, odstranjuje goste slin in deluje izvrstno pri vseh tudi najstarejših boleznih v prsih in na pljučih.

Cena je naslednja franko na vsako pošto: 2 izvozni steklenici K 3-40
4 „ „ „ 5-80
6 „ „ „ 8-20

Manj kot dve steklenici se ne pošilja. Denar naj se pošlje naprej ali se pa povzame. Prosim, da se naro-
čuje samo in izrecno le pri meni pod naslovom:

Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac br. 105, Slavonija.

Pakraške kapljice delujejo proti vsem boleznim želodca
in črev, odstranjujejo krče, bolečine
v želodcu, preganjajo vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, odganjajo
male in velike gliste, odpravljajo mrzlico in vse od te izhajajoče bolezni.
Lečijo dalje vse bolezni na jetrih in slezah. Najboljše sredstvo proti
bolezni maternice in madrona, vsled česar ne smejo manjkati v nobeni
meščanski in kmečki hiši.

Naroči naj jih vsakdo pod naslovom: **Peter Jurišić, lekar-
nar, Pakrac 105, Slavonija.** Denar naj se pošlje naprej ali s
poštnim povzetjem. Cena je sledeča, in sicer franko na vsako pošto:

12 steklenic (1 tucat)	K 5-—
24 „ (2 tucata)	8-60
36 „ (3 tucati)	12-40
48 „ (4 tucati)	16-—
60 „ (5 tucatov)	18-—

„Hôtel Balkan“ — Trst

Piazza della Caserma (Národní dom)

3 minute od južnega kolodvora in poleg pošte s 60 moderno opremljenimi sobami.

Restavracija — Dunajska kuhinja — Kavarna

za goste hôtela posebna restavracija v I. nadstropju.

Električna razsvetljava.

Dvigalo.

Shajališče tujcev.

Kopališče.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezah ter koliko in ščipanje v že-
lodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljše sredstvo proti bolezni
na maternici in madronu ter ne bi sme radi tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo:
Mestna lekarna, Zagreb, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg šte. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja. — **Cena je nasled-
nja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:**

**1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K,
4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.**

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki
so s posebnim vspehom rabili kapljice sv. Marka ter pop. dnoma ozdravili. Ivan Baratinčič, učitelj; Janko Kisur,
kr. nadlogar; Stepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanec, seljak itd.

Ustanovljena 1. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno.
Kdor hoče dobiti zares **zajamčeno pristno**, perilu neškodljivo milo, naj pazi
dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. Dobiva se povsod!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 1.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunal-
nih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugod-
nim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge
do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.